

El 15 d'abril farà cent anys del naixement d'Aureli Maria Escarré, que fou abat de Montserrat del 1946 al 1966. Amb motiu d'aquest centenari, EL TEMPS recupera un episodi significatiu de la seva vida: la relació que va tenir amb Josep Tarradellas, president de la Generalitat de Catalunya a l'exili; una relació que mostra el respecte de l'abat vers el president, però que contrasta amb l'actitud crítica d'aquest sobre el paper que feia Montserrat en la vida política catalana.

Escarré i Tarradellas: una relació difícil

Labat Escarré i el president Tarradellas van tenir una correspondència força fluida des del 1963 fins pràcticament a la vigília de la mort del primer, exiliat a Itàlia. Les característiques de les cartes que s'han conservat manifesten obertament que ambdós es tractaven amb molt de respecte i cordialitat. El 28 d'octubre del 1963, una primera carta d'Escarré manifestava la seva admiració per Tarradellas, a l'ensems que reivindicava la Generalitat com a govern de Catalunya, amb uns termes que no deixaven cap esclatxa de dubte: "Ara tenim una institució que ha estat treta per la guerra i el que hem de

fer és restituir-la. Tota restitució ha de començar per allò mateix que s'ha tret i que després el poble podrà canviar de la manera que vulgui democràticament. En concret: tenim una institució que és la Generalitat. Prenguem-la com a base. És a l'exili. Vegem la realitat d'aquest exili. Hi ha un president, dipositari d'una autoritat que no pot exercir a l'interior. Procurem que a l'interior, clandestinament i molt diplomàticament, amb tota la prudència i la valentia, hi hagi un ressò de la institució", escrivia l'abat.

Més endavant, Escarré expressava la seva admiració vers Tarradellas, "[per] la coneixença que teniu de les

nostres coses de dins, encara que no en viviu l'aire. I també la coneixença que teniu de les coses de fora. Tot ha d'ajudar-vos a la noble missió de fer que la Generalitat sigui de tots, per damunt de tots els partits, i que d'ací endavant no es pugui emprendre res en nom de Catalunya sense la Generalitat de Catalunya, que és la institució de què avui disposem."

Respecte recíproc. La resposta de Tarradellas, el 2 de desembre del 1963, era enormement respectuosa: "El vostre missatge, el considero com un document d'una gran significació històrica i que evidentment tindrà una

L'abat de Montserrat
Aureli M. Escarré.

concret el 21 de novembre, Tarradellas escrivia una altra carta en què posava de manifest les seves inquietuds sobre el futur i, al mateix temps, les dificultats per assolir una política d'unitat que sempre havia considerat necessària i indispensable. Uns quants mesos més tard, l'abat Escarré s'exilià a Itàlia, i no van passar gaires setmanes que escriví a Tarradellas. El dia 2 d'abril del 1965 li comunicava: "Avui fa exactament tres setmanes que em trobo a Itàlia." Es queixava que a Itàlia l'haguessin presentat "com una bandera d'esquerra" i li feia avinent: "Vaig repetint a tothom que la meua sortida no és voluntària ni és deguda a qüestions internes del monestir."

A la correspondència que es van continuar trametent fins el 1967 —aleshores cal suposar que la greu malaltia que patia l'abat i que el va portar a la mort l'any següent va interrompre-la— no va mancar mai la cordialitat en la relació. Tarradellas manifestava la seva preocupació per la situació de l'abat i de la comunitat de Montserrat i l'informava de les activitats que duia a terme, mentre Escarré també mantenia Tarradellas al corrent de la seva situació a l'exili. En una de les darreres cartes, del 2 de gener del 1967, li parla dels "canvis positius que hi ha hagut a Montserrat" després de la dimissió que hom li va exigir i del nomenament del nou abat, Cassià Maria Just, "home bo i recte" que "està disposat —i ja s'hi ha compromès públicament— a seguir la mateixa obra i en la mateixa línia".

Pas a les crítiques. Aquesta actitud manifesta que Tarradellas va mantenir amb l'abat Escarré, solidaritzant-se amb la seva persona, preocupant-se per la seva situació i la de la comunitat de Montserrat, o bé informant l'abat de les seves activitats, contrasta granment amb la posició crítica que va

Tarradellas creia
que Montserrat
havia de quedar
al marge del
debat polític

mostrar amb les activitats de l'abat Escarré i amb l'actitud i les accions que portava a terme el monestir. A la correspondència amb Ramon Sugranyes de Franch, el president de Pax Romana, que exercia de professor a la universitat suïssa de Friburg, hi abunden les referències a Montserrat i a les seves activitats públiques i sempre s'hi manifesta contrari que des de Montserrat es faci política. Però les notes manuscrites o mecanografiades que Tarradellas elaborava sovint encara són més expeditives. Ens permeten de saber que es va entrevistar unes quantes vegades amb Escarré: pel cap baix, el 13 de desembre del 1964, l'abril del 1965, el 15 i 16 de juliol del 1965 i el 23 de setembre del 1966. I les impressions que va recollir després de cada reunió tenen a grans trets les mateixes característiques: l'abat Escarré s'equivoca en la seva actitud, està manipulat i tot allò que passa a Montserrat no fa cap bé ni al monestir ni a Catalunya. A la nota que va escriure després de la reunió que van tenir a Tolosa de Llenguadoc, aquell darrer any, on varen romandre reunits a casa d'un amic des de les 5 de la tarda fins a prop de les 12 de la nit, es manifesta pessimista sobre Montserrat, considera que la "inconsciència" d'Escarré és "esfereïdora", i que comet errors, "unes vegades ajudant els comunistes, les altres amb els separatistes". Pensava que cometria un error irreversible si, com tenia previst, assistia a la reunió que els comunistes volien fer a Milà a l'octubre o al novembre. I conclou la nota amb un to de desànim extremat: "En fi, tot plegat confirma el que de fa temps penso de les activitats polítiques de l'Abat Escarré, que són en tots els ordres més que lamentables i el que en sofrirà serà ell."

Aquesta actitud de Tarradellas —tan contradictòria amb les cartes que li havia escrit!— s'explica perquè pensava que Montserrat i l'abat Escarré havien de quedar al marge del debat i de les lluites polítiques que es desenvolupaven a Catalunya i que el paper del monestir havia de romandre en l'estricta ordre espiritual. Una opinió, però, que Tarradellas va mantenir en solitari.

Pelai Pagès i Blanch

forta repercussió en el present i en el futur", li deia el president. En el moment en què Tarradellas contestava a Escarré s'havien publicat ja les declaracions de l'abat al diari francès *Le Monde* (14 de novembre del 1963), crítiques amb Franco i amb el règim franquista, i que van acabar originant nombroses dificultats a l'abat fins que finalment fou obligat a exiliar-se a Itàlia la primavera del 1965. Una carta de Tarradellas a l'abat del dia 18 de desembre fa pensar que li transmetia tot el respecte per l'actitud adoptada: "En aquests moments que tot dona a pensar que hi ha qui es deixa emportar per els seus odis i les seves passions polítiques, oblidant els seus deures envers Déu i els homes,estic segur que en el nostre Poble s'enforceixen encara més els seus sentiments de respecte a la vostra persona i de lleialtat a Catalunya."

La relació entre Tarradellas i Escarré va continuar essent cordial durant tot el temps. A les darreries del 1964, en